

Zehra Cansu ORHAN
Tetkik Hâkimi
Rapporteur Judge

İADE AMACIYLA GEÇİCİ TUTUKLAMA PROVISIONAL ARREST FOR EXTRADITION

Günümüz dünyasının karşı karşıya olduğu yaygın suç olgusu, her geçen gün devletlerarasında daha yoğun bir iş birliğini gerektirmektedir. Devletlerin milli sınırları veya kıtaları ayıran denizler gibi doğal engeller artık suçlarla mücadelede bir dereceye kadar anlam ifade etmektedir. Gerek suçların sınıraşan niteliği gerekse suçluların eskiye nazaran daha hızlı yer değiştirebilme imkânlarına sahip olması, suç ve suçlularla mücadelede uluslararası adli işbirliğine duyulan ihtiyacı daha fazla hissettirmektedir.

Adli işbirliğinde başarıya ulaşılması, devletlerin bu alanda sahip oldukları enstrümanları etkin bir şekilde kullanmasına bağlıdır. Özellikle adli işbirliği talepleri yerine getirilirken uygulanan önleyici tedbirler, etkinlik sorununun aşılmasında önemli bir vazifeyi ifa etmektedir. Bu bağlamda, devletlerin sıklıkla başvurduğu suçlu iadesi bakımından “geçici tutuklama” uygulaması son derece önemli bir müessese olarak karşımıza çıkmaktadır.

İadesi talep edilen kişinin bulunduğu ülkenin tespitinden sonraki aşamada, iade evrakının tercümesinin yapılması ve uygun kanallardan muhatap ülkeye iletilmesi belirli bir süreyi gerektirmektedir. Bu sürecin sebep olduğu zaman kaybı dolayısıyla kişinin yer değiştirmesi ve iade talebinin sonuçsuz kalması gibi olumsuz bir durumun ortaya çıkmaması için, suçluların iadesi konusunun düzenlendiği ikili veya çok taraflı milletlerarası anlaşmalarda, önleyici bir tedbir olarak iadesi talep edilen kişilerin geçici tutuklanmasına ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

Ülkemizin de tarafı bulunduğu suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi'nin (SİDAS) 16'ncı maddesine göre, kendisinden iade talep edilen devletin yetkili makamları iadesi talep edilen kişinin geçici olarak tutuklanmasına karar verebilirler. Düzenlemeye göre, geçici tutuklama

The widespread phenomenon of crime in today's world has made international cooperation ever more necessary. Natural obstacles, such as national borders or seas that separate continents are meaningful to a certain degree in the combating crime. There is a more urgent need for international criminal co-operation in combating crime and criminals due to both the transnational nature of crimes and criminals who now have the means to relocate at a faster pace.

Progress in judicial cooperation depends on the effective use of the instruments that States have in this field. Preventive measures taken when carrying out requests for judicial cooperation play a crucial role in overcoming issue of efficiency. In this respect, “provisional arrest” with the view to extradition, which States often refer to, constitutes a vital procedure.

It requires a certain period of time for the extradition document to be translated and transmitted to requested State through appropriate channels after the whereabouts of person whose extradition is sought is identified. Provisions as preventive measures have been laid down in bilateral and multilateral agreements on extradition for the provisional arrest of persons so that adverse circumstances that may arise from loss of time such as relocation of persons or an inconclusive extradition request are curtailed.

According to Article 16 of the European Convention on Extradition, to which Turkey is party to, the competent authorities of the requested Party may decide to provisionally arrest person whose extradition is sought. According to the regulation, in requests for provisional arrest, in addition to the conviction or warrant of arrest or

talebinde, SİDAS'ın 12'nci maddesinde sayılan mahkûmiyet veya yakalama kararının veya bunlara eş değer bir belgenin varlığına ilaveten, geçici tutuklama isteyen taraf iade talebinde bulunulacağı hususundaki niyetini de belirtecektir. Sözleşme'ye göre geçici tutuklama süresi 18 günden az 40 günden fazla olamaz. Sözleşme'de belirtilen süreler içerisinde iade talebinin tevdi edilmemesi halinde ise, geçici tutuklamaya son verilecektir.

Ülkemizin, suçlu iadesi konusunda yabancı devletlerle imzalamış olduğu ikili andlaşmalarda da geçici tutuklamaya ilişkin hükümler yer almaktadır. İkili andlaşmalardaki hükümler usul bakımından büyük oranda birbirleriyle benzerlik taşımakla birlikte, tutukluluk süresi bakımından farklılıklar gösterebilmektedirler. Örneğin ülkemiz ile Avustralya arasındaki ikili andlaşmada geçici tutukluluk süresi 45 gün ile sınırlıdır. Kırgızistan ile olan andlaşmaya göre ise geçici tutukluluk süresi 60 güne kadar uzayabilmektedir.

Ulusal mevzuatımızda suçluların iadesinde geçici tutuklama müessesesi ve şartları, 6706 sayılı "Cezâî Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanunu"nun 14'üncü maddesinde düzenlenmiştir.

Düzenlemeye göre, iade talebine konu olabilecek bir suçun işlendiği konusunda kuvvetli şüphe bulunması hâlinde, Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası andlaşma hükümleri veya mütekabiliyet ilkesi çerçevesinde, ilgili devletin talebi üzerine kişinin geçici olarak tutuklanması mümkündür. Kuvvetli şüphenin temel dayanağını, yabancı makamlar tarafından iletilecek yakalama müzekkeresi oluşturmaktadır.

İlgili devletin talebinin bulunmadığı hallerde de, iade talebine konu olabilecek ve 5237 sayılı Türk Ceza

other order having the same effect stated in Article 12 of the European Convention on Extradition, the requesting party shall also specify the intention to submit a request for extradition later. As stated in the Convention, the duration of provisional arrest shall not be less than 18 days and no more than 40 days. The provisional arrest shall be terminated if a formal request for extradition is not submitted within the period specified in the Convention.

The bilateral agreements Turkey has signed with foreign states on extradition also includes provisions for provisional arrest. The provisions of bilateral agreements may differ in terms of duration of arrest, but may be similar in procedure. To illustrate, the duration of provisional arrest in the

agreement between Turkey and Australia is limited to 45 days, however, according to the agreement with Kyrgyzstan, this duration may be extended up to 60 days.

The procedures and terms in Turkish legislation for provisional arrest in extradition are regulated

in Article 14 of Law Nr. 6706 on International Judicial Cooperation in Criminal Matters.

According to the regulation, in the event of strong suspicion that an offence, which may be subject to the request for extradition, was committed, upon the request of the related State the person may be arrested provisionally, within the framework of the provisions of international agreements or the principle of reciprocity. The arrest warrant transmitted by foreign authorities constitutes the basis of strong suspicion.

Even where there is no formal request from the related State, in the event of strong suspicion that an offence, which requires the penalty of imprisonment where the minimum limit of imprisonment is no less than 3 years,

Kanununun 12 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca alt sınırı 3 yıldan az olmayan hapis cezasını gerektiren bir suç işlediği yönünde kuvvetli şüphe bulunan kişi, ilgili devletin talebi aranmaksızın geçici olarak tutuklanabilir.

Kanunda, geçici tutuklama süresinin ilgili milletlerarası andlaşma hükümlerine göre belirleneceği düzenlenmiştir. İadeyi talep eden devletle, ülkemiz arasında herhangi bir milletlerarası andlaşma bulunmaması hâlinde, geçici tutuklama işlemlerinin mütekabiliyet ilkesi çerçevesinde yapılabilmesi mümkün kılınmıştır. Bu halde, mütekabiliyet ilkesi çerçevesinde kişinin, en fazla kırk gün geçici tutuklu kalabileceği Kanun'da hüküm altına alınmıştır.

Uygulamada, ülkemizde bulunduğu iddia edilen suçlulara ilişkin olarak kırmızı bülten veya difüzyon mesajları ile bu kişilere ilişkin yabancı devletlerin geçici tutuklama talepleri, Merkezî Makam sıfatıyla Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından incelenmektedir. Yapılan inceleme sonucunda, suçun işlendiğine ve suçun iadeye elverişli olduğuna ilişkin kanaat oluşursa, kişinin yakalanması ve adli makamlara sevki için İçişleri Bakanlığı ile koordinasyon halinde çalışmalar yürütülmektedir.

Kanundaki düzenleme uyarınca, geçici tutuklama amacıyla yakalanan kişi en geç yirmi dört saat içinde sulh ceza hâkimi önüne çıkarılır. Sulh ceza hâkimi geçici tutuklanması talep edilen kişiye, rızaya dayalı iade imkânı ile bunun hukukî sonuçları hakkında bilgi verdikten sonra talep hakkında karar verir. Geçici tutuklama yerine kişinin kaçmasına engel olacak şekilde Ceza Muhakemesi Kanununun 109 uncu maddesi uyarınca adlî kontrol kararı da verilebilir. Her iki tedbirle de kişinin kaçmasının önlenmesi amaçlandığından, adlî kontrol tedbirlerinin tercihi durumunda, 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 109'uncu maddesinde düzenlenen "yurt dışına çıkamamak" ve "hâkim tarafından belirlenen yerlere, belirtilen süreler içinde düzenli olarak başvurmak" tedbirleri önem taşımaktadır.

was committed, the person may be provisionally arrested, in accordance with subparagraph (a) of the third paragraph of Article 12 of the Turkish Criminal Law Nr. 5237.

According to Law Nr. 6706, the duration for provisional arrest shall be defined in pursuance of the provisions of the related international agreement. Where there is no agreement in place between Turkey and the requesting State, persons may be provisionally arrested within the framework of the principle of reciprocity. In this case, as secured by the Law, within the framework of the principle of reciprocity, the person may be provisionally arrested for a maximum of forty days.

In practice, red notice and diffusion messages concerning offenders alleged to be in Turkey and requests of foreign states for provisional arrest are examined by the Ministry of Justice Directorate General for International Law and Foreign Relations acting in the capacity of Central Authority. When, in consequence of the examination, it is decided that the offence was committed and is applicable for extradition, work shall be carried out with the Ministry of Interior for the arrest and refer the person before the legal authorities.

According to the regulation secured by the Law, person who is provisionally arrested shall appear before the criminal judge of peace within twenty four hours. The criminal judge of peace decides upon the request after informing the person about the simplified extradition and its legal consequences. A decision of judicial control may be made in a manner that prevents the offender from escaping instead of provisionary arrest in accordance with Article 109 of the Law on Criminal Procedure. As the purpose in both measures is to prevent the offender from escaping, measures such as "not going abroad" and "applying regularly, within the time-limits indicated, to places specified by judge", as secured by Article 109 of Law 5271 on Criminal Procedure, gain significance where judicial control is preferred.